

הזהב פרק רביעי בבא מציעא

זה תנור של עכנאי. יש דגרס חכנאי וכן צירושלמי ומכן זה נמש ושמה בעל התנור שהיה עושה שמו כן:

לא בשמים היא. והא דלמר צ"ק דיצמות (ד' יז. ושם ד"ה רצ"ו) דהלכה כצ"ה משום דילתה בת קול שאני הכא שצא

לחלוק על דברי תורה דכתיב אחרי רבים להטות אבל התם דלרצה צ"ה רוצה אי לאו דהוה מספקא לן אי אזלינן בתר רוצה משום דצ"ש הוה חריפי טובא ועוד דכאן לא ילאה בת קול אלא משום כבודו דר"א שאמר מן השמים יוכיחו והא דלמר התם רצי יהושע היא דלמר אין משגיחין צבת קול ולא שמעינן ליה לרי יהושע אלא על צ"ק דהאי מעשה צבטיס היא כבר ניתנה לנו תורה מסימי משמע דצבטיס מקום אין משגיחין: **קחיוך ואמר נצחוני בני.** והא דלמר צריש ע"ז (ד' ג.) מיום שחרצ בהמ"ק אין שחוק לפני הקצ"ה היינו קצוב והכא מילתא דנדיחותא בעלמא הוא דלמרי: **וקרע בגדיו והצ"ן מנע"יו.** אין להוכיח מנאן הא דמבע"ל ליה צמועד קטן (ד' טו: ושם ד"ה לא) אס מנודה רצ"ן קריעת צבטיס וחלוק מנעל דלמא הכא לערעא בעלמא הוא דעבד הכי"ס:

מבית אבי אבא. פי' צבוקטרס מצית דוד אבי המשפחה שבת נשיאס היתה וחס מצית דוד: **חוי"ן משערי אונאה.** לפי שצער הלכ הוא אומר ר"א לא בשמים היא מאי לא בשמים היא אמר רבי ירמיה שכבר נתנה תורה מהר סיני ^א אין אנו משגיחין בבת קול שכבר כתבת בהר סיני בתורה ^ב אחרי רבים להטות אשכחיה רבי נתן לאליהו א"ל מאי עביד קוב"ה בההיא שעתא א"ל קא חיך ואמר נצחוני בני נצחוני בני אמרו ^ג אותו היום הביאו כל מהרות שטיהר ר"א ושרפום באש ונמנו עליו וברכוהו ואמרו מי ילך ויודיעו אמר להם ר"ע אני אלך שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיעו ונמצא מחריב את כל העולם כולו מה עשה ר"ע לבש שחורים ונתעמף שחורים וישב לפניו ברחוק ארבע אמות אמר לו ר"א עקיבא מה יום מיומים אמר לו רבי כמדומה לי שחבירים בדילים ממך אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנע"לו ונשמט וישב על גבי קרקע ולגו עיניו דמעות לקה העולם שלישי בזיתים ושלישי בחטים ושלישי בשעורים ויש אומרים אף בצק שבידי אשה ^ד טפח תנא ^ה אך גדול היה באותו היום שבכל מקום שנתן בו עינו ר"א נשרף ואף ר"ג היה בא בספינה עמד עליו נחשול לטבעו אמר כמדומה לי שאין זה אלא בשביל ר"א בן הורקנוס עמד על רגליו ואמר רבוננו של עולם גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי ולא לכבוד בית אבא עשיתי אלא לכבודך שלא ירבו מחלוקות בישראל נח הים מזועזע אימא שלום דביתהו דר"א אחתיה דר"ג הואי מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לר"א למיפל על אפיה ההוא יומא ריש ירחא הוה ואיחלף לה בין מלא לחסר איכא דאמרי אתא עניא וקאי אבבא אפיקא ליה ריפתא אשכחתיה דנפל על אנפיה אמרה ליה קום קטלית לאחי אדהכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב אמר לה מנא ידעת אמרה ליה כך מקובלני מבית אבי אבא כל השערים ננעלים חוי"ן משערי אונאה תנו רבנן ^ו המאנה את הגר עובר בשלשה לאוין והלוחצו עובר בשנים מאי שנא מאנה דכתיבי שלשה לאוין ^ז וגר לא תונה ^ח וכי יגור אתך גר בארצכם לא אותו ^ט ולא תונו איש את עמיתו וגר בכלל עמיתו הוא לוהצו נמי שלשה כתיבי ^י ולא תלחצנו ^{יא} וגר לא תהיה לו כגושה וגר בכלל הוא אלא יאחד זה ואחד זה בשלשה תניא רבי אליעזר הגדול אומר מפני מה ^{יב} הוזהירה תורה בל"ו מקומות ואמרי לה במ"ו מקומות בנר ^{יג} מפני ^{יד} שסורו רע מאי דכתיב וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים ^{יז} (תנינא) רבי נתן אומר מום שבך אל תאמר לחברך והיינו דאמרי אינשי דוקף ליה זקיפא בדיותקיה לא נימא ליה לחבריה זקיף בניתיא: **מתנ"י** ^{יח} אין מערבין פירות בפירות אפי' חדשים בחדשים ואין

עכנאי. נמש דרכו לעשות בעגולה להכניס ונצו אלל פיו: **כל טהרות שטיהר ר"א.** ע"י מעשה שאירע נשאלה הלכה זו צבית המדרש שפלה טומאה לאויר תנור זה וחזרו ועשאו על גביו טהרות וטיהרם ר"א והציאום ושרפום לפניו: **לצב שחורים.** ענין לער ולצבל: **אף הוא קרע בגדיו.** שהמנוחה חייב צקריעה ^א: **וחלץ מנע"לו.** שהמנוחה חסור צנעילת הסנדל צמו"ק (ד' טו:): **ונשמט.** מן הכסף: **טפה.** נתקלקל: **אך גדול מכה גדולה:** ר"ג נשיא היה ועל פיו נעשה: **שלא ירצו מחלוקות.** שלא ירגיל היחיד לחלוק על המרוצין: **אימא שלום.** כך שמה: **צין מלא לחסר.** סבורה היתה שיהא החדש חסר וקצוב ציוס ל' ולא יפול ציוס החדש על פניו והיה מלא ולא נקבע עד יוס שלשים ואחד ולא נזהרה צו ציוס ל' ונפל על פניו: **מצית אבי אבא.** מצית אבי המשפחה שבת נשיאס היתה וחס מצית דוד: **חוי"ן משערי אונאה.** לפי שצער הלכ הוא וקרוצ להוריד דמעות: **המאנה אס הגר.** אונאת דברים: **הלוהצו.** דוחקו: ^א לא ספיה לו כנושא. לחך הוא שדוחקו לתצוב חוצו: **ה"ג מאי שנא מאנה דקסיב ציה סתפא וגר לא סונה לא סונו אוסו ולא סונו איש אס עמיסו וגר צבלל עמיסו הוא:** **לוהצו נמי סתפא קסיב ציה.** וגר לא תלחץ ולא תלחצנו ולא תהיה לו כנושה: **מוס שצך אל סאמר לחכך.** כיון דגרים הייתס גנאי הוא לכס להזכיר שס גירות: **מאן דאיש ליה זקיפא דביותקיה לא נימא לחבריה זקיף ציניסא.** מי שיס לו תלוי צמספתמו לא יאמר לעצמו או לצן ציתת תלה לי דג זה שכל שס תלייה גנאי הוא לו: **מתנ"י** ^א אין מערבין פירות צפיות. בעל הצית שאומר פירות שדה פלוני אני מוכר לך כך וכן סאין לא יערצנו צפיות שדה אחרת: ואין

קפח א מיי פ"ט מהל' יסודי המורה הל' א: **קפח ב ג ד** מיי פ"ד מהל' ממירה הל' טו טז סמג לאוין קפח טוש"ע ח"מ ס' כח סעף צ: **קצ ה** מיי סס פ"ח הלכה ה סמג לאוין קע קני טוש"ע סס סעף י: **תורה אור השלם** 1 לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: **הרבים ל יב** 2 לא תהיה אחרי רבים לקרע ולא תענה על רב לנשט אחרי רבים להטות: **שמות כג ב** 3 וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים: **שמות כב כ** 4 ובי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו: **ויקרא יט לג** 5 ולא תונו איש את עמיתו ור"תה מאלהדי כי איני יי אלהיכם: **ויקרא כה יז** 6 וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: **שמות כג ט** 7 אם ספף תלך את עמי את העני עמך לא תהיה לו כגושה לא תשימון עליו נשך: **שמות כב כד**

א [נכרות גב. עיזבין י. ספחים קדי. יצמות יד. חולין מד. י. ט צבכות יט. א ס"א אף. ד] נפי על זה ממלא צבורות יג. רש"י ד"ה א"ל מפי שסורין. א [מלא כלי], א [נע"י מ"ק טו סופ"א], א [ד"ה לא אחר ד"ה לוהצו נמי]. ח [נע"י מוס' מ"ק טו: ד"ה לא שאאלה ונמוס' דעה ז: ד"ה הקשה]. ט גי' מהר"ס ורש"א הד"א.

הגהות הב"ח

א) נמי צבט שצדי אשה תפח כלי' וכן צבטי:

גליון הש"ס

גב' הוזהרה תורה בל"ו מקומות. עיין קדושין דף ע"ב חוספות ד"ה קסיס דנקטו צב"ד מקומות: שם בפני שפורי. עיין צבטי הריכות דף יג ע"א ד"ה אמר לה:

מוסף רש"י

כעכנא זז. כמש' זה סוכין עלמו בעגולה (ברכות יט.). אותו היום הביאו כל טהרות. שנעשו בתנור זה או שנענו באויר והיה ר' אליעזר מטהרין וחס שרפום (שם). והנמו עליו. שלא לקצוב הלכה כמותו (פסחים יט.). וברכורו. לפי שהרבה מאל לחלוק בעבר זה (ברכות יט.). שבורי. מנהגו, כמו (ירמיה ב כא) סורי הגפן (רש"י בתי"ו א), וכל הירע, ששר עלו רע הוא (הפסח הוריות ג.א).

תורה אור השלם

1 לא בשמים היא לאמר מי יעלה לנו השמימה ויקחה לנו וישמענו אתה ונעשנה: **הרבים ל יב** 2 לא תהיה אחרי רבים לקרע ולא תענה על רב לנשט אחרי רבים להטות: **שמות כג ב** 3 וגר לא תונה ולא תלחצנו כי גרים הייתם בארץ מצרים: **שמות כב כ** 4 ובי יגור אתך גר בארצכם לא תונו אותו: **ויקרא יט לג** 5 ולא תונו איש את עמיתו ור"תה מאלהדי כי איני יי אלהיכם: **ויקרא כה יז** 6 וגר לא תלחץ ואתם ידעתם את נפש הגר כי גרים הייתם בארץ מצרים: **שמות כג ט** 7 אם ספף תלך את עמי את העני עמך לא תהיה לו כגושה לא תשימון עליו נשך: **שמות כב כד**